

Elevplanen – när ordets makt följer eleven

Skolans roll som identitetsförmedlare i form av skrivna texter bör i högre grad diskuteras.

Allt fler barn bedöms ha någon form av skolsvårigheter och cirka 20 procent av alla elever i grundskolan beräknas idag vara i behov av särskilt stöd.

Den avhandling Ingela Andreasson lägger fram vid Göteborgs universitet visar hur låg medvetenheten i skolan är om vilka konsekvenser olika formuleringar i dokumentationen kan få, och att formuleringarna kan komma att påverka elevernas identitetsbyggande.

För planering, uppföljning och utvärdering av stödåtgärderna åligger det skolan att i samråd med elev och föräldrar upprätta en elevplan i form av ett åtgärdsprogram.

- Men det är viktigt hur en sådan text skrivs. Elevplanen är en genre för sig. Skolans roll som identitetsförmedlare i den elevdokumentation som skrivs måste diskuteras på allvar. Det krävs en medvetenhet och kunskap om språkets betydelse men också en diskussion kring språkets möjligheter att bidra till förändring och utveckling, säger Ingela Andreasson som pekar på hur textformuleringar har en förmåga att leva vidare i skolan när lärare tar över elever från varandra upp genom skolåren.

Inte minst det faktum att eleven själv skriver under elevplanen, där det står på pränt vilka svårigheter han eller hon har får stor betydelse, menar hon.

- Mycket görs oreflekterat. En trend i skolan är att allt fler dokument ska skrivas. Lärarna bör därför få mer utbildning att skriva den typen av dokumentation. Man kanske också kan hämta erfarenheter från yrkesgrupper som har mer rutin på det här området, som läkare och personal inom socialtjänsten.

Ingela Andreassons intresse för ämnet väcktes i och med hennes arbete inom ramen för två Skolverksprojekt som gällde just åtgärdsprogram och särskilt stöd. Hennes material är hämtat från de dokument hon tog del av vid intervjuer med elever och föräldrar i de projekten.

Problembeskrivningarna i elevplanerna handlar om elevers bristande kunskaper, olämpliga attityder, bristande förmågor, färdigheter och beteenden inom flera områden. Det är alltså inte enbart kunskapsmässiga och pedagogiska frågeställningar som beskrivs utan även sociala och moraliska aspekter som dokumenteras.

- De identiteter som erbjuds eleverna i skolans texter ser olika ut beroende på bedömda svårigheter men är även könsbundna, säger Ingela Andreasson.

Resultaten visar att kollektiva föreställningar om hur flickor eller pojkar bör vara träder in i elevplanerna vilket också kan få konsekvenser för vilka stödåtgärder som föreslås.

Författare:	Ingela Andreasson, Institutionen för pedagogik och didaktik. Göteborgs Universitet.
Avhandlingens titel:	Elevplanen som text. Om identitet, genus, makt och styrning i skolan elevdokumentation
Handledare:	Professor Bengt Persson, Högskolan i Borås. Docent Maj Asplund Carlsson, Göteborgs Universitet. Professor Inga Wernersson, Göteborgs Universitet.
Disputation:	Fredagen den 28 september 2007, kl. 13.15 i Kjell Härnqvistsalen,
Pedagogen,	Hus A. Göteborgs Universitet.
Opponent:	Professor Solveig Hägglund, Karlstads universitet
Kontakt:	ingela.andreasson@ped.gu.se , 031/7862463, 0730/935491